

Parlamentul
Republicii Moldova

DBY-08 nr. 118
16 martie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de eliberare a licențelor obligatorii) (nr. 39 din 28.02.2023)

Examinând proiectul de lege menționat în titlu, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică expune următoarele.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art. 66 din Constituție.

3. Conform notei informative la proiect, acesta a fost elaborat în vederea perfecționării și actualizării condițiilor de acordare a licențelor obligatorii pentru brevete, în corespundere cu Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (Acordul TRIPs), precum și a prevederilor Declarației de la Doha referitoare la Acordul TRIPs, sarcină ce derivă din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (acțiunea 10.23.4). În acest context, se propun a fi înserate modificări în Legea nr. 50/2008 privind protecția invențiilor, în sensul reglementării detaliate a acordării licențelor obligatorii pe motiv de lipsă sau de insuficiență de exploatare a brevetului; în interes public; în scopul remedierii unei practici anticoncurențiale; autorizării exploatării unui brevet dependent, brevetelor soiurilor de plante și în domeniul tehnologiei semiconductoarelor, precum și în Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică în partea ce ține de protecția datelor și protecția introducerii pe piață a produselor farmaceutice.

4. După conținutul său normativ, inițiativa legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.72 din Constituție.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă, relevăm următoarele.

1. Art. I.:

1) **Observație cu caracter general.** Pe tot cuprinsul proiectului de lege, pentru o exprimare juridică corectă, cuvântul „cererile” se va substitui cu cuvântul „cererea”, și respectiv textele ce urmează după cuvântul „cererile” necesită a fi corelate la numărul singular persoana a treia.

2) **Art. 3, noțiunea „Acordul TRIPS”,** potrivit acestei noțiuni ”Acordul TRIPS” este denumit „Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală”, iar în materialele adiționale la proiect, acest Acord este definit ca „Acordul privind aspectul comercial al drepturilor de proprietate intelectuală”, precum și „Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț”.

Totodată, art. 278 alin. (1) din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, dispune, că „Părțile asigură punerea în aplicare adecvată și efectivă a acordurilor internaționale care reglementează proprietatea intelectuală și la care acestea sunt părți, inclusiv a **Acordului privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală al Organizației Mondiale a Comerțului (“Acordul TRIPS”)**”.

De aceea, pentru o redare corectă a denumirii Acordului TRIPS, se recomandă revizuirea denumirii acestuia.

3) Art. 28² în corelare cu art. 28³:

1. alin. (4) lit. c), potrivit redacției acestui alineat/punct, cererea privind acordarea licenței obligatorii de brevet în interes public trebuie să conțină *dovezi privind respectarea procedurii de negociere a unui contract de licență cu titularul brevetului*.

Cu referire la expresia „respectarea procedurii de negociere”, trebuie să menționăm, că proiectul de lege conține careva cerințe în ceea ce privește negocierea încheierii unui contract de licență cu titularul brevetului doar în privința licențelor obligatorii pe motiv de lipsă sau de insuficiență de exploatare a brevetului (a se vedea art. 28¹ alin. (2)). Alte „proceduri de negociere” care urmează a fi respectate înainte de acordarea licenței obligatorii, proiectul de lege nu conține nici o prevedere în acest sens.

Făcând referire la Acordul TRIPS, art. 31 lit. b) și f) din acest Acord dispune următoarele:

„În cazul în care legea unui Membru permite o altă utilizare a obiectului unui brevet fără autorizația titularului dreptului, inclusiv utilizarea de către guvern sau terți autorizați de guvern, se vor respecta următoarele prevederi:

(b) o astfel de utilizare poate fi permisă numai dacă, înainte de această utilizare, utilizatorul propus a depus eforturi pentru a obține autorizația de la titularul dreptului în termeni și condiții comerciale rezonabile și că aceste eforturi

nu au avut succes într-o perioadă rezonabilă de timp. Un membru poate renunța la această cerință în cazul unei urgențe naționale sau în alte circumstanțe de extremă urgență sau în cazuri de utilizare publică necomercială. În situații de urgență națională sau în alte circumstanțe de extremă urgență, titularul dreptului va fi, totuși, notificat cât mai curând posibil. ...”.

Trebuie să menționăm, că cerința art. 31 lit. (b) din Acordul TRIPS a fost înserată în proiectul de lege doar în partea ce se referă la acordarea licențelor obligatorii pe motiv *de lipsă sau de insuficiență de exploatare a brevetului* (art. 28¹ alin. (2)). Art. 28³ din proiect, care, de asemenea, vizează acordarea licențelor obligatorii în scopul remedierii unei practici anticoncurențiale, precum și în domeniul tehnologiei semiconductoarelor, brevetelor dependente și brevetelor soiurilor de plante nu conțin careva reglementări privitoare la obligativitatea respectării procedurii de negociere necesară pentru încheierea unor astfel de licențe obligatorii.

Sub acest aspect, art. 31 lit. (k) din Acordul TRIPS dispune, că „membrii nu sunt obligați să aplice condițiile prevăzute la subparagrafele (b) și (f) atunci când o astfel de utilizare este permisă pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ ca fiind anticoncurențială.”

Pentru a fi în acord cu prevederile art. 31 lit. b) și k) din Acordul TRIPS, propunem următoarele:

- **completarea art. 28³** cu o prevedere, care ar dispune, că în cazul în care o licență obligatorie este autorizată pentru a remedia o practică anticoncurențială, nu se aplică cerința referitoare la procedura de negociere a unui contract de licență cu titularul brevetului;

-revederea normei propuse la art. 28² alin. (4) lit. c).

2. alin. (7), cu referire la expresia „*termenele ... licenței obligatorii*”, ținând cont, că licența se acordă pe o anumită perioadă de timp, sugerăm substituirea cuvântul „termenele” cu cuvântul „termenul”.

4) Art. 28⁴:

1. pentru a fi în acord cu denumirea licențelor obligatorii specificate în titlul articolului, **la alin. (1)**, cuvintele „în cazul tehnologiilor de semiconductori” propunem a fi substituite cu cuvintele „în domeniul tehnologiei semiconductoarelor”, iar **la alin. (2), ambele enunțuri**, după cuvintele „licența obligatorie”, sugerăm a fi introduse cuvintele „în domeniul brevetelor dependente și brevetelor soiurilor de plante”.

5) Art. 29 alin. (5):

a) privitor la denumirea Registrului, potrivit art. 95 alin. (1) din lege, AGEPI ține „Registrul național de brevete de invenție”, pentru care motiv, se va invoca denumirea Registrului după cum este prevăzut la acest articol;

b) după cum se propune la enunțul al doilea al acestui alineat, licența obligatorie acordată în situația prevăzută la art. 28² din proiect, se va înscrie în Registrul național de brevete fără plata taxei. Făcând referință la Nomenclatorul serviciilor cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 774/1997, se poate observa, că

pentru înscrierea în Registrul respectiv a licențelor obligatorii, nu se percepe o anumită taxă.

Pentru a exclude orice interpretări referitoare la categoria taxei (de examinare, de înscriere etc.) care nu se va percepe pentru înscrierea licențelor obligatorii în Registrul național de brevete de invenții, sugerăm substituirea cuvintelor „fără plata taxei” cu cuvintele „cu titlu gratuit”.

5) Art. 31 alin. (2), întrucât formularea „o invenție creată în Republica Moldova” se conține și la art. 45 alin. (2) din lege, se va efectua substituirea de rigoare și în redacția acestui articol/alineat.

6) Referitor la pct. 10, mențiunea privitoare la modificarea art. 43 alin. (3) se va face printr-un punct separat.

7) La art. 52 alin. (2), întru respectarea rigorilor de tehnică legislativă, cuvântul „certIFICATELE” se va substitui cu cuvântul „certificatul”.

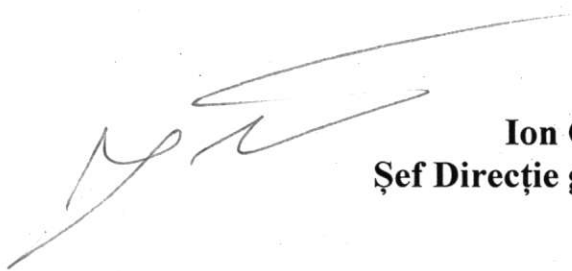
8) La art. 59 alin. (4), pentru a fi în acord cu terminologia utilizată în cuprinsul acestui articol, după cuvântul „contestații” se va introduce textul ”a AGEPI”.

9) Proiectul de lege nu conține un articol consacrat Dispozițiilor finale. În analiza impactului de reglementare asupra proiectului de act normativ, s-a menționat despre necesitatea modificării Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 528/2009.

Totodată, la art. 28² alin. (5) din proiect, se propune, ca ministerele menționate la alin. (3) al acestui articol, să stabilească mecanismul de selectare a entității capabile să asigure producerea obiectului brevetului de invenție conform necesităților existente.

De aceea, întru asigurarea aplicabilității și realizării normelor propuse, sugerăm introducerea Art. III, „Dispoziții finale” în textul proiectului de lege, care ar dispune, că Guvernul, într-o anumită perioadă de timp, va aduce actele sale normative în concordanță cu legea.

În concluzie, proiectul de lege poate fi propus spre examinare în ședință plenară, ținându-se cont de sugestiile propuse în prezentul aviz.

Ion Creangă
Șef Direcție generală

Ex: I. Băieșu
Tel: 551